

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

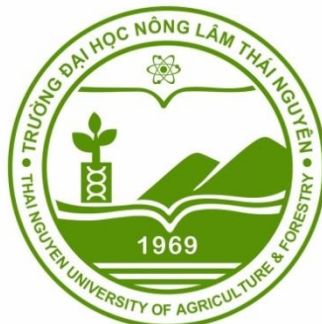
CÀ VĂN THƯỜNG

**NGHIÊN CỨU, ĐỀ XUẤT MỘT SỐ
GIẢI PHÁP TRONG QUẢN LÝ KHAI THÁC
CÔNG TRÌNH THỦY LỢI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN PÁC NẠM, TỈNH BẮC KẠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - NĂM 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

CÀ VĂN THƯỜNG

**NGHIÊN CỨU, ĐỀ XUẤT MỘT SỐ
GIẢI PHÁP TRONG QUẢN LÝ KHAI THÁC
CÔNG TRÌNH THỦY LỢI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN PÁC NẠM, TỈNH BẮC KẠN**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số: 8 62 01 16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. LÊ SỸ TRUNG

THÁI NGUYÊN - NĂM 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng 8 năm 2019

Tác giả

Cà Văn Thường

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành đề tài này ngoài sự cố gắng, sự nỗ lực của bản thân, tôi luôn nhận được sự giúp đỡ tận tình của nhiều cá nhân và tập thể.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đến PGS.TS Lê Sỹ Trung, người đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn giúp đỡ tôi thực hiện và hoàn thành đề tài này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo cũng như các khoa chuyên môn, phòng ban của Trường Đại học Nông lâm và các Thầy, Cô giáo trong khoa Kinh tế & Phát triển nông thôn đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu tại trường.

Tôi xin chân thành cảm ơn tập thể lãnh đạo, cán bộ viên chức của UBND huyện Pác Nặm, Phòng Nông nghiệp & PTNT huyện, Phòng Tài nguyên và Môi trường huyện, Phòng kinh tế & hạ tầng, Ban lãnh đạo các cấp, các phòng ban của huyện, xã, tổ dùng nước và những người dân địa phương đã cung cấp những thông tin cần thiết và tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình tìm hiểu, nghiên cứu đề tài trên địa bàn.

Tôi xin cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã chia sẻ những khó khăn và động viên tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Thái Nguyên, ngày tháng 8 năm 2019

Tác giả Luận văn

Cà Văn Thương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH VÀ SƠ ĐỒ.....	ix
BẢN TRÍCH YẾU LUẬN VĂN THẠC SĨ	x
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	2
4. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	3
Chương 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	4
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài.....	4
1.1.1. Một số khái niệm	4
1.1.2. Vai trò của ngành thủy lợi trong sản xuất nông nghiệp và trong nền kinh tế quốc dân.....	6
1.1.3. Đặc điểm và phân loại các công trình thủy lợi	7
1.1.4. Đặc điểm kinh tế của hoạt động tưới tiêu.....	11
1.1.5. Nội dung quản lý và sử dụng công trình thủy lợi	16
1.1.6. Yêu cầu nội dung nâng cấp sử dụng các công trình thủy lợi.....	13
1.1.7. Các vấn đề trong sử dụng các công trình thủy lợi	14
1.1.8. Sự cần thiết của công tác quản lý công trình thủy lợi.....	12
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	17
1.2.1. Kinh nghiệm về quản lý và sử dụng công trình của một số nước trên thế giới	17
1.2.2. Thực tiễn quản lý và sử dụng công trình thủy lợi ở Việt Nam.....	20
1.3. Các công trình nghiên cứu có liên quan	32

1.4. Bài học kinh nghiệm rút ra cho việc quản lý và sử dụng các công trình thủy lợi trên địa bàn huyện Pác Nặm.....	33
Chương 2.ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	35
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu	35
2.1.1. Điều kiện tự nhiên của huyện Pác Nặm.....	35
2.1.2. Điều kiện kinh tế- xã hội của huyện Pác Nặm	38
2.1.3. Đánh giá những thuận lợi và khó khăn trong phát triển sản xuất nông nghiệp trên địa bàn huyện Pác Nặm	41
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	45
2.3. Phương pháp nghiên cứu	45
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu	45
2.3.2. Phương pháp tổng hợp và xử lý số liệu	48
2.3.3. Phương pháp phân tích	48
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	48
2.4.1. Hiệu quả trong quản lý	48
2.4.2. Hiệu quả trong sử dụng.....	49
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	49
3.1. Thực trạng quản lý và sử dụng hệ thống công trình thủy lợi trên địa bàn huyện Pác Nặm, tỉnh Bắc Kạn.....	49
3.1.1. Đặc điểm phát triển hệ thống công trình thủy lợi của huyện.....	49
3.1.2. Tình hình quản lý và sử dụng các công trình thủy lợi	51
3.1.3. Thực trạng công tác quản lý và sử dụng công trình thủy lợi tại 3 xã nghiên cứu	64
3.2. Phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý và sử dụng công trình thủy lợi của huyện.....	75
3.2.1. Bộ máy quản lý công trình thủy lợi	75
3.2.2. Cơ chế, chính sách trong quản lý.....	76
3.2.3. Sự tham gia và ý thức bảo vệ công trình của cộng đồng hưởng lợi	79

3.2.4. Đánh giá chung	81
3.3. Đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý và sử dụng các công trình thủy lợi tại huyện Pác Nặm, tỉnh Bắc Kạn	83
3.3.1. củng cố, kiện toàn tổ chức quản lý công trình thủy lợi cơ sở	83
3.3.2. Tập trung đầu tư sửa chữa nâng cấp các công trình, hệ thống công trình thủy lợi để phát huy tối đa năng lực công trình	85
3.3.3. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực thực hiện quản lý công trình thủy lợi	86
3.3.4. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, nâng cao ý thức và trách nhiệm của người dân trong việc sử dụng, khai thác và bảo vệ công trình thủy lợi	87
3.3.5. Huy động tối đa sự tham gia của cộng đồng hưởng lợi vào việc quản lý và sử dụng các công trình thủy lợi nội đồng	88
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO	92

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Có nghĩa là
BQ	Bình quân
CN	Công nghiệp
CNH - HĐH	Công nghiệp hóa - hiện đại hóa
CP	Chính Phủ
CSHT	Cơ sở hạ tầng
CT	Công trình
CTTL	Công trình thủy lợi
CTTN	Công trình thủy nông
ĐBSCL	Đồng bằng sông Cửu Long
DT	Diện tích
HĐBT	Hội đồng bộ trưởng
HTKT	Hạ tầng Kinh tế
HTX	Hợp tác xã
KTXH	Kinh tế xã hội
KTCTTL	Khai thác công trình thủy lợi
MTQG	Mục tiêu quốc gia
NN	Nông nghiệp
NN&PTNT	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
NTM	Nông thôn mới
QL	Quản lý
SLCT	Số lượng công trình
SS	So sánh
TCVN	Tiêu chuẩn Việt Nam
TKCN	Tìm kiếm cứu nạn
TLNĐ	Thủy lợi nội đồng
TLP	Thủy lợi phí
TSCĐ	Tài sản cố định
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1.	Phân loại các công trình thủy lợi ở Việt Nam.....	10
Bảng 1.2.	Các hình thức tổ chức quản lý khai thác công trình thủy lợi cấp tỉnh.....	24
Bảng 2.1.	Tình hình sử dụng đất của huyện Pác Nặm	37
Bảng 2.2.	Tình hình dân số, lao động của huyện Pác Nặm giai đoạn 2016-2018	40
Bảng 2.3.	Tổng hợp phương pháp thu thập số liệu sơ cấp	46
Bảng 3.1.	Tình hình quản lý và sử dụng các công trình thủy lợi trên địa bàn huyện Pác Nặm năm 2018	55
Bảng 3.2.	Đánh giá mức độ hư hỏng các công trình thủy lợi năm 2018....	56
Bảng 3.3.	Tình hình duy tu bảo dưỡng và sửa chữa các công trình thủy lợi của Huyện giai đoạn 2016 - 2018	59
Bảng 3.4.	Nguồn vốn đầu tư xây dựng và duy tu công trình thủy lợi giai đoạn 2016- 2018.....	64
Bảng 3.5.	Tình hình sử dụng các công trình thủy lợi ở 3 xã nghiên cứu ...	65
Bảng 3.6.	Tình hình sử dụng thủy lợi phí và thủy lợi nội đồng của 3 xã nghiên cứu	67
Bảng 3.7.	Kết quả đầu tư kiên cố hóa kênh mương của 3 xã nghiên cứu ..	69
Bảng 3.8.	Kết quả tại các vùng đã cứng hóa kênh mương của 3 xã nghiên cứu	72
Bảng 3.9.	Hiệu quả của việc kiên cố hoá kênh mương trong cung cấp nước tưới tại 3 xã nghiên cứu.....	75
Bảng 3.10.	Hiệu quả của việc kiên cố hoá kênh mương trong nạo vét và tu bổ công trình thủy nông ở 3 xã nghiên cứu	75
Bảng 3.11.	Một số chỉ tiêu của các hộ điều tra tại vùng đã cứng hóa và chưa cứng hóa kênh mương ở 3 xã nghiên cứu	78

Bảng 3.12. Kết quả nghiên cứu từ người dân về quản lý và sử dụng CTTL 78

Bảng 3.13. Sự tham gia của hộ về quản lý và sử dụng CTTL.....80